

Інститут обдарованої
дитини
НАПН України

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Організація дослідницької діяльності обдарованих
учнів»

Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий)
Спеціальність	011 «Освітні, педагогічні науки»
Спеціалізація / освітньо-наукова програма	«Освіта та розвиток обдарованої особистості»
Компонент освітньо-наукової програми	навчальна дисципліна за вибором аспіранта
Курс/Семестр	2 курс, 3 семестр
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС / загальна кількість годин	3/90 годин
Вид занять	лекції, семінарські, самостійна робота
Мова викладання	українська
Форми поточного та підсумкового контролю	Оцінювання індивідуальних навчально-дослідних завдань, усна та письмова форма контролю, заліковий контроль
Викладач	Поліхун Наталія Іванівна, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник np.iod@ukr.net Постова Катерина Григорівна, кандидат психологічних наук kateruna_p@ukr.net
Консультації	Здійснюються за запитом здобувачів
Анотація дисципліни	Робоча програма навчальної дисципліни «Організація дослідницької діяльності обдарованих учнів» для аспірантів, які навчаються за галуззю підготовки знань 01 «Освіта / педагогіка» зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» освітньо-наукової програми «Освіта та розвиток обдарованої особистості» спрямована ознайомити аспірантів з теоретичними та практичними результатами досліджень вітчизняних та зарубіжних спеціалістів з проблеми організації дослідницької діяльності обдарованих дітей. Сприяє забезпеченню оволодіння необхідними методиками підготовки дітей до організації та здійснення дослідницької діяльності. Ознайомитися з домінуючими чинниками, що впливають на формування обдарованої особистості в процесі залучення її до дослідницької діяльності.
Мета викладання дисципліни	Ознайомити аспірантів з теоретичними та практичними результатами досліджень вітчизняних та зарубіжних спеціалістів з організації дослідницької діяльності обдарованих учнів. Сприяти оволодінню методиками розвитку дослідницьких здібностей обдарованих учнів шляхом залучення їх до дослідницької діяльності.
Очікувані результати навчання	Опрацювання лекційних матеріалів та використання основних їх положень в процесі семінарських занять та виконання самостійних завдань. Ознайомлення з положеннями основних та додаткових інформаційних джерел. Самостійна робота над пошуком літератури з проблематики семінарських та самостійних завдань. Аналіз та порівняння вкладу зарубіжних та вітчизняних дослідників у організації

	<p>дослідницької діяльності обдарованих учнів. Становлення власних підходів до організації дослідницької діяльності обдарованих учнів (основаної на аналізі літературних даних або власному досвіді) формування уявлень про результати дослідницької діяльності учнів та можливості їх представлення на регіональному, всеукраїнському та міжнародному рівні.</p> <p>Виокремлення аспектів педагогічної підтримки дослідницької діяльності обдарованих учнів в освітніх системах зарубіжних країн, аналіз підходів інтеграції їх в освітню систему України. Формування власної думки щодо використання методів та форм роботи з обдарованими дітьми з розвитку дослідницьких здібностей у різних вікових періодах.</p> <p>Створення моделі підготовки учнів до дослідницької діяльності та моделі систематичної дослідницької роботи з обдарованими учнями з використанням методів дослідницького пошуку.</p> <p>Розроблений інструментарій педагогічної підтримки дослідницької діяльності обдарованих учнів.</p> <p>Сформовані уміння та навички в створенні методичного інструментарію з підготовки обдарованих учнів до дослідницької діяльності. Власний саморозвиток та самовдосконалення, набуття професійної компетентності.</p>
<p>Набуті компетентності</p>	<p>Загальні (ЗК):</p> <p>ЗК-3. Здатність до формування, абстрактного мислення, критичного аналізу та синтезу, оцінки сучасних наукових досягнень, генерування нових ідей / креативності при вирішенні дослідницьких і практичних завдань.</p> <p>ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми науково-педагогічного характеру.</p> <p>Спеціальні (СК):</p> <p>СК-1. Здатність здобувати глибинні знання у галузі обдарованості / обдарованості особистості.</p> <p>СК-3. Здатність розробляти і застосовувати методологію, визначати стратегію і план дій дослідження та моделювати, реалізовувати і розвивати процес вирішення нових наукових педагогічних проблем і задач в області обдарованості.</p> <p>СК-4. Здатність створювати та управляти освітніми і професійно-педагогічними / творчими проектами у галузі обдарованості / обдарованості особистості.</p> <p>СК-6. Здатність до професійно-педагогічного зростання, самоосвіти, саморозвитку, самореалізації і самоздійснення.</p> <p>СК-10. Здатність оволодівати професійними вміннями в роботі з обдарованими дітьми різних вікових категорій, надавати ефективні психолого-педагогічні послуги і толерантно ставитися до колег та обдарованих учасників освітнього процесу.</p>
<p>Очікувані результати навчання</p>	<p>ПРН-4. Вміти здійснювати систематичний огляд, системний аналіз, креативний дослідницький синтез нових знань та складних ідей, їх критичне осмислення й усвідомлення для проведення педагогічних досліджень; вміти розробляти та реалізовувати проекти, включаючи власні дослідження, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання і професійну практику та розв'язати значущі педагогічні проблеми; вміти приймати стратегічні рішення; оцінювати ризики; виявляти лідерство та повну автономність і відповідальність під час їх реалізації.</p> <p>ПРН-5. Вміти генерувати нові ідеї, створювати теоретичні моделі та креативні підходи до здійснення педагогічного дослідження; створювати</p>

	<p>нові методи в практично-педагогічній діяльності та новітні педагогічні методики з використанням сучасних інноваційних технологій.</p> <p>ПРН-8. Вміти застосовувати глибинні знання у галузі обдарованості /обдарованості особистості, за якою здобувач вищої освіти проводить дослідження; засвоювати основні концепції в практичній педагогічній діяльності, вирішувати теоретичні і практичні проблеми; оволодіти термінологією з досліджуваного наукового напрямку.</p>				
Структура навчальної дисципліни	Назви тем	Кількість годин			
		усього	усього		
	лекції		семінарські	самостійна робота	
	Тема 1. Схильність до дослідницької діяльності	23	4	4	15
	Тема 2. Педагогічна підтримка дослідницької діяльності обдарованих учнів	30	5	5	20
	Тема 3. Організаційно-педагогічні засади підтримки дослідницької діяльності обдарованих учнів.	16	3	3	10
Тема 4. Методичне забезпечення педагогічної підтримки дослідницької діяльності обдарованих учнів	21	2	4	15	
	Всього годин	90	14	16	60
Зміст навчальної дисципліни	<p>Тема 1. СХИЛЬНІСТЬ ДО ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ДОСЛІДНИЦЬКІ ЗДІБНОСТІ</p> <p>Зміст феномену «дослідницька діяльність учнів» та її визначальне значення у моделях розвитку обдарованості. Теоретичні та практичні результати досліджень вітчизняних та зарубіжних спеціалістів стосовно організації дослідницької діяльності обдарованих учнів. Навички дослідницької діяльності. Дослідницькі здібності. Схильність до дослідницької діяльності; компоненти схильності до дослідницької діяльності; структура і зміст потенціалу обдарованих дітей, схильних до дослідницької діяльності, психолого-педагогічна діагностика схильності до дослідницької діяльності обдарованих учнів; інструментарій педагогічної діагностики схильності до дослідницької діяльності. Співвідношення між дослідницькими здібностями і схильністю до дослідницької діяльності.</p> <p>Тема 2. ПЕДАГОГІЧНА ПІДТРИМКА ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОБДАРОВАНИХ УЧНІВ</p> <p>Проблема підтримки дослідницької діяльності обдарованих учнів; вітчизняний та зарубіжний досвід залучення та підтримки дослідницької діяльності обдарованих дітей; основні підходи, форми і методи педагогічної підтримки дослідницької діяльності обдарованих учнів; педагогічна підтримка дослідницької діяльності учнів у системі неформальної освіти; проекти підтримки дослідницької діяльності учнів наукових спільнот, дослідницьких установ, центрів, агенцій, громадських організацій та ін.; мережеві ресурси підтримки дослідницької діяльності учнів; роль батьків у здійсненні підтримки дослідницької діяльності обдарованих учнів; підготовка педагогів до</p>				

	<p>організації дослідницької діяльності учнів та розвитку їх дослідницьких здібностей; моніторинг розвитку дослідницьких здібностей обдарованих учнів; психолого-педагогічна підтримка учнів, залучених до інтелектуально-творчих змагань юних дослідників.</p> <p>Тема 3 ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ПІДТРИМКИ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОБДАРОВАНИХ УЧНІВ</p> <p>Нормативно-правова підтримка дослідницької діяльності обдарованих учнів у системі формальної і неформальної освіти; проблеми інтеграції дослідницької діяльності у навчальному процесі загальноосвітніх навчальних закладів. особливості організації дослідницької діяльності учнів у наукових ліцеях і наукових ліцеях-інтернатах; моделі організації дослідницької діяльності учнів в закладах неформальної спеціалізованої освіти наукового спрямування; моделювання педагогічної підтримки дослідницької діяльності обдарованих учнів.</p> <p>Тема 4. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОБДАРОВАНИХ УЧНІВ</p> <p>Основні завдання методичного забезпечення педагогічної підтримки дослідницької діяльності обдарованих учнів, методичне забезпечення пошуку та відбору учнів, схильних до дослідницької діяльності; особливості розробки та використання інструментарію педагогічної підтримки учнів схильних до дослідницької діяльності; наявні потреби та шляхи їх вирішення щодо засобів методичного забезпечення закладів спеціалізованої освіти наукового спрямування; методичні засади підготовки обдарованих школярів до інтелектуально-творчих змагань олімпіадного і конкурсного характеру.</p>
<p>Контроль і оцінювання результатів навчання</p>	<p>Принципи, критерії, процедура та шкала оцінювання</p> <p><i>Основними принципами</i> оцінювання результатів опанування навчальної дисципліни за вибором є:</p> <ul style="list-style-type: none"> – об’єктивності (оцінка має відповідати істинній якості та кількості засвоєних знань, компетентностей і результатів навчання); – прозорості (максимальній ясності та відкритості процедури, критеріїв і шкал оцінювання результатів навчання); – систематичності (перевірка якості опанування навчальної дисципліни здійснюється систематично, за кожною темою); – дієвості (корекція та вдосконалення, за потреби, компетентностей і результатів навчання відповідно до вимог освітньо-наукової програми); – індивідуального підходу (об’єктивна і справедлива оцінка відповідно до зусиль, затрачених здобувачем PhD, дотриманням ним вимог академічної доброчесності та реальних результатів навчання); – педагогічного оптимізму (зорієнтованість оцінювання на пошук особистісних ресурсів здобувача PhD у контексті успішного опанування навчальної дисципліни, стимулювання нових досягнень у навчальній роботі). <p><i>Основними критеріями</i>, що характеризують рівень компетентності здобувача PhD при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролів, є:</p> <ul style="list-style-type: none"> – повнота і вчасність виконання всіх видів навчальної роботи, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни; – глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах; – характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо); – вміння застосовувати теоретичні положення в практиці

професійної діяльності під час розв'язання індивідуально-дослідницьких завдань, здійснювати аналіз ситуацій педагогічної взаємодії з метою її вдосконалення та корекції.
Оцінювання результатів навчання аспірантів здійснюється за 100-бальною шкалою, шкалою ECTS та національною шкалою.

Розподіл балів, які отримують аспіранти

Поточне тематичне тестування і виконання ІНДЗ				Сума
T1	T2	T3	T4	100
20 (10+10)	30 (10+20)	30 (20+10)	20 (10+10)	

T1, – номер теми;

в дужках вказано: перше число оцінювання ІНДЗ – максимальна оцінка, друге число – максимальна оцінка за поточні форми контролю.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
90-100	A	зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
01-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика навчальної дисципліни

Політика щодо академічної доброчесності

Учасники освітнього процесу у своїй академічній діяльності мають дотримуватись академічної доброчесності з усіх питань цього курсу; посилаються на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права; дотримуватись загальноприйнятих морально-етичних норм і правил поведінки.

Порушення академічної доброчесності тягне за собою академічну відповідальність.

Політика щодо відвідування занять

Відвідування лекцій та семінарських занять з курсу є обов'язковим, воно забезпечує краще розуміння матеріалу, дає можливість простежити зв'язок між теоретичною інформацією та її прикладним аспектом, сформувати систему знань та ґрунтовно підготуватись до заліку та іспиту.

За об'єктивних причин (хвороба, стажування тощо) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із викладачем навчальної дисципліни).

Політика щодо термінів виконання завдань і перескладання

Відтермінування здачі завдань самостійної роботи (презентація, реферат, есе), у випадках вагової причини, може бути дозволене за умови надання необхідної документації.

Відтермінування складання заліку та іспиту у випадку вагових причин та їх документального підтвердження може бути дозволене за умови погодження у науково-організаційному відділі Інституту.

Проведення навчальних занять, терміни та умови виконання навчальних завдань можуть бути адаптовані до запитів здобувачів освіти із документально підтвердженими особливими потребами. Відповідальністю здобувача освіти залишається вчасне надання таких

	<p>документів.</p> <p>Політика щодо правил поведінки на заняттях</p> <p>Аспіранти беруть активну участь у всіх видах діяльності на заняттях, виконують навчальні завдання вчасно, відповідно до робочої навчальної програми, активно включаються і за потреби ініціюють спільну (групову роботу) під час семінарських занять. Спілкування учасників освітнього процесу відбувається на засадах партнерських</p>
<p>Інформаційне забезпечення</p>	<p style="text-align: center;">Рекомендована література</p> <p style="text-align: center;">Основна:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Антонова О. Є Теоретичні та методичні засади навчання педагогічно обдарованих студентів / О. Є Антонова [монографія] – Житомир: Видавництво ЖДУ ім. І. Франка, 2007. – 472с. 2. Антонова О. Є. Обдарованість: досвід історичного і порівняльного аналізу: монографія / О.Є. Антонова. – Житомир: ЖДУ, 2005. – 456 с. 3. Волощук, І. С., Гоцуляк Ю. В., Дунець В. Б., Поліхун Н. І., Постова К. Г., Сіпко К. В., & Тесленко В. В. (2015). Педагогічна підтримка обдарованих дітей, схильних до дослідницької діяльності. (Монографія). Київ: Інститут обдарованої дитини. <p style="text-align: center;">Додаткова:</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Аніскіна Н. Педагогічна підтримка обдарованості / Н. Аніскіна. – К.: Шк. світ, 2005.– 128 с. 5. Артёмов, М. Є. (2007). Педагогічне прогнозування розвитку творчої особистості старшокласника (Автореф. дис. канд. пед. наук). Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля, Луганськ. 6. Бабенко, І. Є. Соціально-педагогічна підтримка обдарованих школярів у школах США. (Автореф. дис. канд. пед. наук). Луганськ, 2011. – 21 с. 7. Балацінова А. Д. Проблема педагогічної підтримки обдарованих учнів у вітчизняній педагогічній думці / А. Д. Балацінова // Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія і практика : зб. наук. пр. / НАПН України, Ін т обдар. дитини, Ін т психології ім. Г. С. Костюка. – К., 2010. – Вип. 3. – С. 166–174. 8. Біла І. М., Досвід підтримки та розвитку обдарованих дітей у Японській державі: Серія «ПРОСвіт». – К. : Інститут обдарованої дитини, 2011. – 36 с 9. Бочарова, О. А. Соціально-педагогічна підтримка обдарованих школярів у Польщі. (Автореф. дис. д-ра пед. наук). Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля, Луганськ. – 2013. 10. Демченко, В. В. Підготовка педагогічних кадрів в обласних інститутах післядипломної освіти до роботи з обдарованими школярами. (Дис. канд. пед. наук). Ін-т педагогіки АПН України. Київ. – 2010. 11. Здібності, творчість, обдарованість: теорія, методика, результати досліджень / [за ред. В. О. Моляко, О. Л. Музики.] – Житомир: Вид-во Рута, 2006. – 320 с. 12. Кабанець, М. М. (2019). Педагогічна підтримка обдарованих школярів: східноукраїнський досвід. (Монографія). Покровськ: ДВНЗ «ДонНТУ», 2019. – 310 с. 13. Кабанець, М. М. (2019). Форми залучення до науково-дослідницької роботи обдарованих школярів у східноукраїнському регіоні. Педагогічний дискурс. Хмельницький: Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія. – 2019. – С. 44–49.

14. Концептуальні засади діяльності та розвитку Малої академії наук України. / Л. І. Ковбасенко, С. О. Лихота, І. М. Шевченко; за заг. ред. О. В. Лісового. Київ: ТОВ «Праймдрук».
15. Педагогічний пошук молодих дослідників України: Збірник студентських наукових праць / За ред. О. А. Дубасенюк, О. Є. Антонової. – Житомир: Житомир. держ.пед.ун-т, 2002. – 300 с.
16. Підготовка молоді до дослідницької діяльності: Збірник навч. програм і матеріалів/ Н. І. Поліхун, К. Г. Постова, М. П. Туров, Т. І. Чернецька, І. С. Чернецький та ін; упоряд. К. Г. Постова. – К.: ТОВ «Інформаційні системи», 2011. – 298 с.
17. Тадеєв П. О. Обдарованість і творчість особистості : американський підхід : монографія / Петро Олександрович Тадеєв. – Т. : Навч. кн.-Богдан, 2008. – 240 с.

Інформаційні ресурси

1. Концепція «Нова українська школа». – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>.
2. Мала академія наук України <http://man.gov.ua/>
3. Положення про малу академію наук України [Електронний ресурс] : затв. Наказом М-ва освіти і науки України від 09.02.2006 р. № 90 // Законодавство України / Верхов. Рада України. Київ, 2006. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0172-06>